

นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี

โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.
ประเภทผลงานด้านการจัดการเรียนการสอน
ประจำปี ๒๕๖๘

“การส่งเสริมจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์
โดยใช้กระบวนการ ๕A STEP”

นางสาวปิยรัชณี ประไพธูมิ
ตำแหน่ง ครู

โรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

คำนำ

เอกสารฉบับนี้ จัดทำขึ้น เพื่อนำเสนอผลงานการประกวดนวัตกรรมสร้างสรรค์ตามโครงการ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์และค่านิยมของชาติ(โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.) ซึ่งผู้รายงานได้เสนอข้อมูลผลงาน จากการปฏิบัติหน้าที่สำหรับใช้ประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ มีการนำเสนอข้อมูลครอบคลุมตามหลักเกณฑ์และวิธีการโดยนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีนี้มีชื่อว่า การส่งเสริมจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์โดยใช้กระบวนการ ๕A STEP

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู นักเรียน romeเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์และผู้เกี่ยวข้องที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำ ในการปฏิบัติงาน ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุนให้กำลังใจและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานด้วยดีมาตลอด จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ความสำคัญของผลงานนวัตกรรม	๑
จุดประสงค์และเป้าหมายของนวัตกรรม	๔
กระบวนการพัฒนานวัตกรรม	๔
ผลการดำเนินการ	๑๒
ปัจจัยความสำเร็จ	๑๓
บทเรียนที่ได้รับ	๑๔
การเผยแพร่การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ	๑๕
เงื่อนไขความสำเร็จ	๑๕

เอกสารประกอบการพิจารณาส่งเสริมและคัดเลือกนวัตกรรมการสร้างสรรค์คนดี

“โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

ชื่อผลงาน : การส่งเสริมจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนสามงามชนูปถัมภ์โดยใช้กระบวนการ ๕A STEP

ชื่อผู้พัฒนานวัตกรรม : นางสาวปิยรัชณี ประไพโรจน์

โรงเรียน : โรงเรียนสามงามชนูปถัมภ์

สังกัด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตร

โทรศัพท์ : ๐๙๐ - ๔๖๔๒๐๓/๙

E-mail : Piya.yog@gmail.com

ประเภทผลงาน

☐ ด้านการบริหาร

☒ ด้านการเรียนการสอน

สอดคล้องกับคุณลักษณะโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

☐ ความพอเพียง

☐ ความกตัญญู

☐ ความซื่อสัตย์สุจริต

☒ ความรับผิดชอบ

☐ อุทิศการณคุณธรรม

☒ คุณธรรมอัตลักษณ์.....(.การมีจิตอาสา.).....

รายละเอียดการนำเสนอนวัตกรรม

๑. ความสำคัญของนวัตกรรม

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน) มีพระราชประสงค์ที่จะสืบสาน รักษา ต่อยอด โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และแนวพระราชดำริต่าง ๆ ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (สมเด็จพระราชบิดา) ในการบำบัดทุกข์และบำรุงสุขให้ประชาชน และพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า โดยได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้หน่วยราชการในพระองค์ร่วมกับหน่วยราชการต่าง ๆ และประชาชนที่มีจิตอาสาได้บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน และแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนภายใต้โครงการจิตอาสา “เราทำความดี ด้วยหัวใจ” (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ, ๒๕๖๑ : ๘) ด้วยทรงมุ่งหวังให้พสกนิกรทุกหมู่เหล่ามีความสมัครสมานสามัคคี ร่วมมือร่วมใจประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เพื่อให้เกิดความรักความผูกพันใน ๔ สถาบันหลักของชาติ คือ สถาบันชาติ สถาบันศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ และประชาชน ดังพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพล อดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ ที่พระราชทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ณ สวนอัมพร

เมื่อ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ ว่า “การทำดีนั้นทำยากและเห็นผลช้า แต่ก็จำเป็นต้องทำ เพราะหาไม่ ความชั่วซึ่งทำได้ง่ายจะเข้ามาแทนที่และจะเพิ่มพูนขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยไม่ทันรู้สึกตัว แต่ละคนจึงต้อง ตั้งใจและเพียรพยายามให้สุดกำลังในการสร้างเสริมและสะสมความดี” (สำเนาพระราชเลขาธิการ, ๒๕๒๓ : ๑๕)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เพื่อปลูกฝังให้ผู้บริหาร ครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการปลูกฝังคุณธรรม ๕ ประการ ได้แก่ ๑) ความพอเพียง ๒) ความกตัญญู ๓) ความซื่อสัตย์สุจริต ๔) ความรับผิดชอบ และ ๕) อุดมการณ์คุณธรรม การผลิตนวัตกรรม สร้างสรรค์คนดีเป็นกิจกรรมหนึ่งที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการ ขับเคลื่อนตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๑) กำหนดให้จิตอาสาเป็นหนึ่งในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง ๘ ประการ ซึ่งสถานศึกษาจะต้องมี กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึงมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ ๓ ปีละ ๑๒๐ ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ จำนวน ๓๖๐ ชั่วโมงนั้นเป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ โดยในส่วนของกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณะประโยชน์ ให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้ ระดับมัธยมศึกษา (ป. ๑-๖) รวม ๖ ปี จำนวน ๖๐ ชั่วโมง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๑-๓) รวม ๓ ปี จำนวน ๔๕ ชั่วโมง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๔-๖) รวม ๓ ปี จำนวน ๖๐ ชั่วโมง (สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา, ๒๕๕๑ : ๑๙) ดังนั้น สถานศึกษาทุกแห่งจึงมีการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตอาสาของผู้เรียน

จิตอาสา (Volunteer spirit) เป็นคุณลักษณะหนึ่งของมนุษย์ที่สังคมในประเทศไทยกำลัง ต้องการ สังคมต่างมุ่งหวังให้บุคคลยึดถือและนำมาประพฤติปฏิบัติ ซึ่งแสดงออกโดยการเอื้อเฟื้อต่อ เพื่อนมนุษย์ การให้ความช่วยเหลือ การเสียสละให้กับคนอื่นอย่างเต็มใจ การดูแลใส่ใจสิ่งแวดล้อมและ ชุมชน บุคคลที่มีคุณลักษณะจิตอาสาเป็นทุนสังคมที่ประเทศไทยและทั่วโลกกำลังผลักดันให้เกิดขึ้น เพื่อที่จะช่วยให้สังคม ชาดิบ้านเมืองให้สามารถดำรงได้อย่างปกติสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๒ : ๕๖) ซึ่งสวนทางกับสังคมปัจจุบันที่ค่อนข้างที่จะให้ความสำคัญด้านวัตถุมากกว่าจิตใจ ยกย่อง คนที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบธุรกิจและมีฐานะทางการเงินสูง แต่คนดีมีคุณธรรมกลับไม่ได้รับการ ยกย่องให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคมเท่าที่ควร เกิดปัญหาความฟุ้งเฟ้อ ไร้รู้จักความพอดี เห็นแก่ ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ทำให้บุคคลลืมความสำคัญทางด้านจิตใจ ความเชื่อ ค่านิยม และ คุณธรรม ทำให้เกิดปัญหาทางสังคมมากมาย (อรนุช แสนสุข, ๒๕๕๓ : ๖๘)

การส่งเสริมให้นักเรียนซึ่งเป็นวัยที่มีการพัฒนาในทุก ๆ ด้านเป็นสิ่งสำคัญมาก การมีจิต อาสาก็เป็นแนวทางหนึ่งที่จะส่งเสริมด้านเจตคติของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาจิตอาสา ซึ่ง ควรเริ่มปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก เพราะเด็กคือผู้ที่จะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตอันเป็นกำลังสำคัญของ ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ การวางรากฐานให้เด็กมีพฤติกรรมจิตอาสา คือ การให้เด็กรู้จักการ

เสียสละ การแบ่งปัน การเห็นคุณค่าในสิ่งของตนเองและส่วนรวม อยู่ร่วมกับชุมชน สังคม การเห็นคุณค่าความสำคัญของการพัฒนาจริยธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องพัฒนาควบคู่กับการพัฒนาความรู้ทางด้านวิชาการ ดังที่กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญของการมีจิตอาสา โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในหลักสูตรสถานศึกษา เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้ทำกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจ ในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในลักษณะจิตอาสา โดยสถานศึกษาต้องมีชั่วโมงให้ผู้เรียนทำกิจกรรมสาธารณะ ซึ่งชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ กำหนดให้นักเรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน ๖๐ ชั่วโมง ดังที่กล่าวมาแล้ว

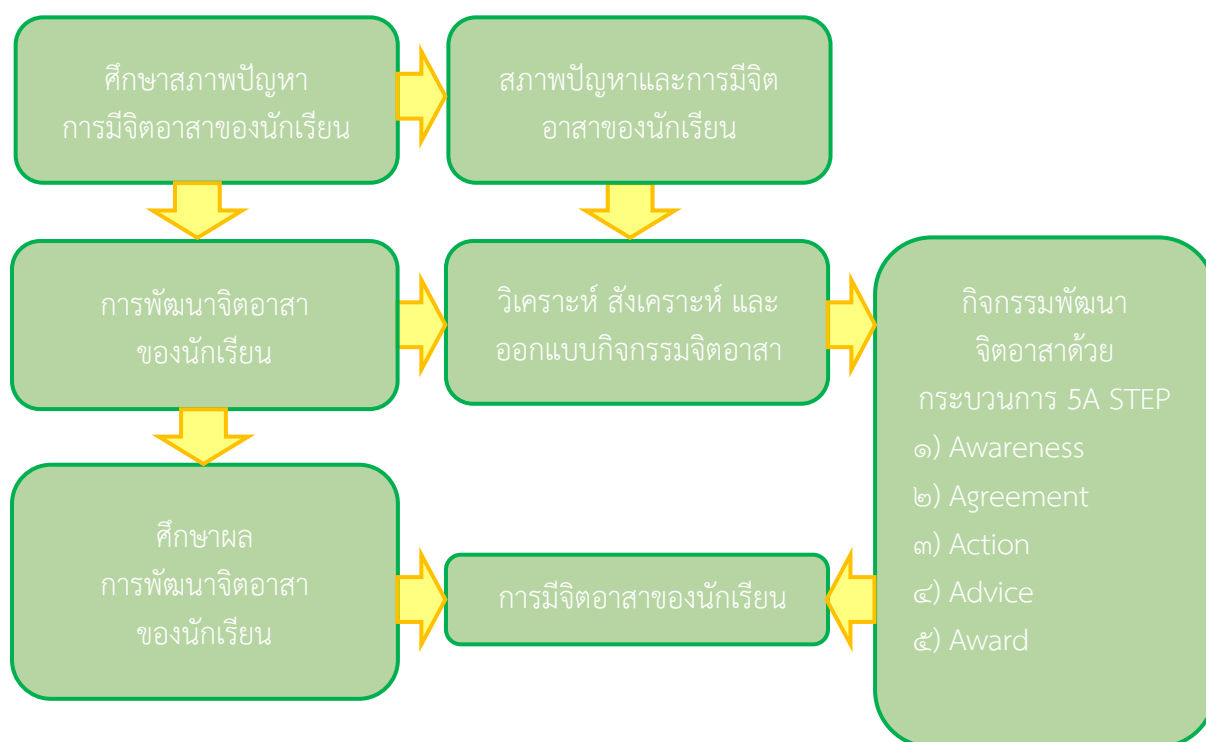
โรงเรียนสามงามชนูปถัมภ์ เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิจิตร ได้ดำเนินการตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งมีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานระดับต่าง ๆ โดยการจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์ที่ ๑ จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง ใ้บุคลากรมีความรู้คู่คุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตอาสา จงรักภักดีต่อสถาบัน มีวิถีประชาธิปไตย มีความเสียสละ อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดในการบริหารจัดการสถานศึกษา และการพัฒนาจิตอาสาของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาเล็งเห็นความจำเป็นและให้ความสำคัญกับการมีจิตอาสา เพื่อให้ นักเรียนเป็นผู้ที่มีจิตอาสาควบคู่กับความรู้ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น มีความเสียสละเพื่อส่วนรวมพร้อมที่จะช่วยเหลือและพัฒนาสังคมให้น่าอยู่ อันนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและประสบผลสำเร็จ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาจิตอาสาของนักเรียนในโรงเรียน สามงามชนูปถัมภ์ โดยมุ่งหวังว่าการพัฒนาการมีจิตอาสาของนักเรียน โดยใช้กระบวนการพัฒนา ๕A STEP ซึ่งประกอบด้วย ๑) Awareness (การสร้างความรู้ตระหนัก) ๒) Agreement (การทำ MOU จิตอาสา) ๓) Action (การกำหนดนโยบายสู่ความสำเร็จ) ๔) Advice (ร่วมพัฒนา) ๕) Award (ยกย่องเชิดชู) มาเป็นแนวทางในการพัฒนาจิตอาสาของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตอาสา จะสามารถช่วยพัฒนาคุณธรรม พัฒนาคุณภาพการศึกษา และนักเรียนทุกคนมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา และมีสุขภาวะที่ดี ผลการศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการวางรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาจิตอาสาให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

๒. จุดประสงค์และเป้าหมายของนวัตกรรม

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการมีจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนสามงามชนูปถัมภ์
๒. เพื่อส่งเสริมจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนสามงามชนูปถัมภ์ โดยใช้กระบวนการ ๕A STEP
๓. เพื่อศึกษาผลการประเมินจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนสามงามชนูปถัมภ์หลังการใช้กระบวนการ ๕A STEP
๔. เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาให้ผู้บริหาร ครู นักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม

๓. กระบวนการพัฒนานวัตกรรมหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

๓.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ ๑.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๓.๒ ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร/กลุ่มเป้าหมาย

ระยะที่ ๑ การศึกษาสภาพปัญหาการมีจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนสามงามชนูปถัมภ์

กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ จำนวน ๔๒๔ คน

ผู้บริหาร ครูผู้สอน จำนวน ๓๔ คน

ระยะที่ ๒ การส่งเสริมจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนสามงามชนูปถัมภ์

โดยใช้กระบวนการ ๕A STEP

กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ จำนวน ๔๒๔ คน

ผู้บริหาร ครูผู้สอน จำนวน ๓๔ คน

ระยะที่ ๓ การศึกษาผลการประเมินจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนสามงามชนูปถัมภ์

หลังการใช้กระบวนการ ๕A STEP

กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ จำนวน ๔๒๔ คน

ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน ๓๔ คน

ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ จำนวน ๓๐ คน

โดยการเลือกแบบเจาะจง

ขอบเขตเนื้อหา เป็นการศึกษาการมีจิตอาสาของนักเรียนในด้านการรักษาความสะอาดเฉพาะ
กรณีโรงเรียนสามงามชนูปถัมภ์ อำเภอสามงาม จังหวัดพิจิตร

ขอบเขตด้านระยะเวลา พฤษภาคม – ตุลาคม ๒๕๖๔

๓.๓ เป้าหมาย

เป้าหมายเชิงปริมาณ

๑) ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร้อยละ ๑๐๐ ได้รับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

๒) ครูร้อยละ ๑๐๐ บรรณาการคุณธรรม จริยธรรมในการจัดการเรียนรู้

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

๓) สร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพ

๓.๔ ขั้นตอนการดำเนินงาน

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมผู้บริหาร ครู นักเรียน โดยใช้ซึ่งจะพัฒนาทั้งด้านความ
พอเพียง ความกตัญญู ความซื่อสัตย์สุจริต และความรับผิดชอบ ซึ่งเกิดจากปัญหาพฤติกรรมของ
นักเรียนที่ให้นักเรียนเป็นคนระดมความคิดเรื่องที่ยากแก่ปัญหามากที่สุด โดยใช้ ๕A STEP และ
ร่วมกับกระบวนการ PDCA ในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

๕A STEP เป็นนวัตกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้ในการขับเคลื่อนคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

อักษร	องค์ประกอบ	ความหมาย	แนวทางปฏิบัติ
A๑	Awareness	การสร้างตระหนักรู้	กิจกรรมบ่มเพาะคุณธรรม เช่น สวดมนต์, เล่นิทานคุณธรรม, เขียนบันทึกความดี
A๒	Agreement	การทำ MOU จิตอาสา ร่วมกัน	โครงการจิตอาสา, ภารกิจความดีรายวัน, ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน
A๓	Action	กิจกรรมมุ่งสู่ความสำเร็จ	การเรียนรู้เรื่อง EQ, การสะท้อนความคิด, กิจกรรมกำลังใจ เช่น "๑ วัน ๑ คำชม"
A๔	Advice	การร่วมกันพัฒนาโดยการนิเทศ/ PLC (Professional Learning Community)	ผู้ปกครอง-ครู-นักเรียน-ชุมชน ทำงานร่วมกันในกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม
A๕	Award	การยกย่องเชิดชู	ให้รางวัลทางใจ, การสะท้อนความสุขจากการกระทำดี, ส่งต่อความสุขให้ผู้อื่น

๓.๔.๑ การสื่อสารสร้างความเข้าใจ

โรงเรียนมีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความตระหนัก และ ความเข้าใจเรื่องโรงเรียนคุณธรรม ให้ทุกคนรับทราบนโยบาย เป้าหมายที่โรงเรียนจะดำเนินการพัฒนาโรงเรียน คุณธรรมอย่างต่อเนื่อง ตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน และผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เพื่อให้ทุกคนเกิดความตระหนัก และร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง

การประชุมคณะครู และบุคลากรทางการศึกษา

■ ๓.๔.๒ การสร้างแกนนำ

ดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมตาม แนวทางของ สพฐ. หรือดำเนินการคัดเลือกครูแกนนำแล้วนำมาถ่ายทอดให้กับคณะครู บุคลากร และทำหน้าที่อบรม เพื่อนครู และนักเรียนแกนนำ เป็นทีมงานของโรงเรียนที่ช่วยให้การดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สำเร็จตาม

อบรมเชิงปฏิบัติการ/ประชุมคัดเลือกครูแกนนำ

■ ๓.๔.๓ ประชุมระดมสมอง

- การกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก ดังนี้

๑. สสำรวจและระดมความคิดของกลุ่มบุคคลแต่ละกลุ่ม
๒. รวบรวมปัญหาที่ต้องการแก้ไขและสาเหตุ จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ
๓. จัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน
๔. เลือกปัญหาที่ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ๓ ปัญหา
๕. ร่วมกันกำหนดการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้นและมีความ

สอดคล้องกับปัญหาและ สาเหตุที่ค้นพบ

- การกำหนดคุณธรรมเป้าหมาย

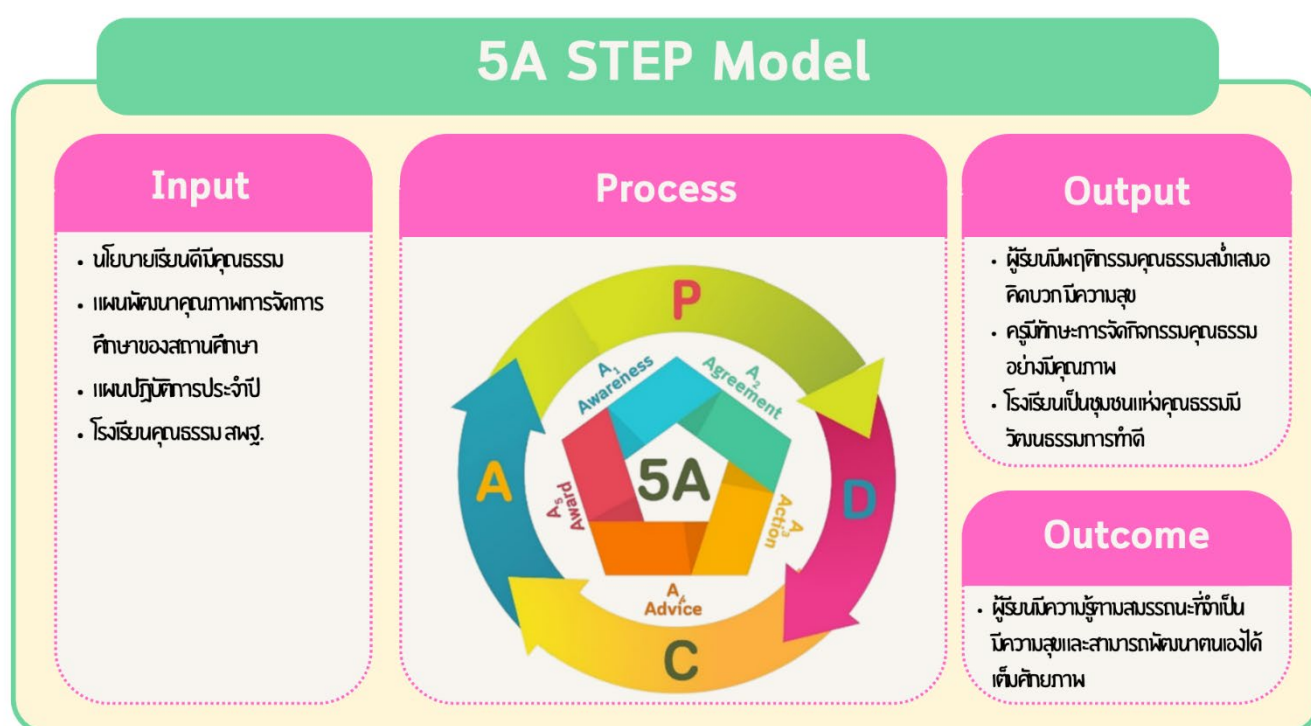
๑. โรงเรียนสำรวจปัญหาและระดมความคิดของกลุ่มบุคคลแต่ละกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มครู และกลุ่มนักเรียน เพื่อค้นหาคุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียน

๒. รวบรวมปัญหาที่ต้องการแก้ไขและสาเหตุ
๓. จัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ๓ ปัญหา
๔. ร่วมกันวิเคราะห์คุณธรรมที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่กลุ่มได้ค้นพบ
๕. ร่วมกันระดมความคิด จัดทำตารางคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน เพื่อให้

แต่ละกลุ่มรับรู้ว่าจะต้อง ปฏิบัติตนอย่างไรบ้างในแต่ละด้าน

๓.๔.๔ การจัดทำนวัตกรรม

โรงเรียนมีการประชุมร่วมกันระดมความคิด พิจารณา นำคุณธรรมเป้าหมาย มากำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิง บวก จัดทำเป็นตารางคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนได้ ตารางคุณธรรมอัตลักษณ์ เกิดจากองค์ประกอบหลัก ๒ ส่วน คือคุณธรรมเป้าหมายกับ พฤติกรรมบ่งชี้เชิง บวก วิธีการทำตารางคุณธรรม อัตลักษณ์ โดยการอธิบายให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจองค์ประกอบของ คุณธรรมอัตลักษณ์ ร่วมกันคิดจากนั้น นำคุณธรรมเป้าหมายที่ได้มาเขียนในตารางและแยกพฤติกรรม บ่งชี้เชิงบวกที่ต้องการให้เกิดขึ้นของแต่ละฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายครูผู้สอน และฝ่ายนักเรียน จนได้ ๕A STEP Model ขึ้นมาเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

๑. การนำข้อมูลเข้า (INPUT) ประกอบด้วย ดังนี้

๑.๑ นโยบาย “เรียนดี มีคุณธรรม” เป็นนโยบายหลักของกระทรวงศึกษาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่มุ่งสร้างความสมดุลระหว่างคุณภาพทางวิชาการและความสุขของนักเรียนสนับสนุนให้โรงเรียนพัฒนานวัตกรรมที่เน้นทั้งผลสัมฤทธิ์และพฤติกรรม

๑.๒ แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาโรงเรียนในระยะ ๓-๕ ปี ที่มีเป้าหมายด้านคุณลักษณะผู้เรียน พฤติกรรมการเรียนรู้ และคุณภาพชีวิต ส่งเสริมนวัตกรรมที่ตอบโจทย์ทั้งความรู้ ทักษะ และคุณธรรม

๑.๓ แผนปฏิบัติการประจำปีเป็นกลไกขับเคลื่อนกิจกรรมที่ชัดเจน มีงบประมาณสนับสนุน และมีการกำกับติดตามผลรองรับการดำเนินงานตามองค์ประกอบของ ๕A STEP ได้จริงในระดับชั้นเรียนและโรงเรียน

๑.๔ โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.มุ่งเน้นพัฒนา “เด็กดี” ผ่านการบ่มเพาะคุณธรรม ๕ ด้าน: ความซื่อสัตย์, ความรับผิดชอบ, ความพอเพียง, มีวินัย, และจิตอาสาเป็นรากฐานในการออกแบบกิจกรรมคุณธรรมใน ๕A STEP ให้สอดคล้องและส่งเสริมกัน

๒. กระบวนการ (Process) โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA ดังนี้

๒.๑ การวางแผน (Plan) เป็นการออกแบบนวัตกรรมรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนจากผลสรุปของการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคการพัฒนาโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมจากคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา กรรมการนักเรียน และผู้ปกครอง

๒.๒ การปฏิบัติตามแผน (Do) เป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อนำนวัตกรรมรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาในโลกยุคใหม่โดยใช้ ๕A STEP อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง ดังนี้

อักษร	องค์ประกอบ	ความหมาย	แนวทางปฏิบัติ
A๑	Awareness	การสร้างตระหนักรู้	กิจกรรมบ่มเพาะคุณธรรม เช่น สวดมนต์, เล่นิทานคุณธรรม, เขียนบันทึกความดี
A๒	Agreement	การทำ MOU จิตอาสา ร่วมกัน	โครงการจิตอาสา, ภารกิจความดีรายวัน, ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน
A๓	Action	กิจกรรมมุ่งสู่ความสำเร็จ	การเรียนรู้เรื่อง EQ, การสะท้อนความคิด, กิจกรรมกำลังใจ เช่น "๑ วัน ๑ คำชม"
A๔	Advice	การร่วมกันพัฒนาโดย นิเทศ/ PLC (Professional Learning Community)	ผู้ปกครอง-ครู-นักเรียน-ชุมชน ทำงานร่วมกันในกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม
A๕	Award	การยกย่องเชิดชู	ให้รางวัลทางใจ, การสะท้อนความสุขจากการกระทำดี, ส่งต่อความสุขให้ผู้อื่น

๒.๓ การตรวจสอบ (Check) เป็นการประเมินผลและตรวจสอบการพัฒนาสถานศึกษา ยุคใหม่จากการใช้วัตรกรรม LAST Model

๒.๔ การปรับปรุงแก้ไข (Action) นำผลที่ได้จากการดำเนินงานจากการใช้ ๕A STEP มาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป

๓. ผลผลิต (Output) คือ ผลที่เกิดจากกระบวนการโดยตรง ได้แก่

๓.๑ บุคลากรในสถานศึกษา ใช้วัตรกรรมและใช้เทคโนโลยีในการขับเคลื่อนการดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพ

๓.๒ เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๓ สถานศึกษาการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

๓.๔ สถานศึกษาดำเนินการตามตัวชี้วัดการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐได้อย่างมีมาตรฐาน

๔. ผลลัพธ์ (Outcome) คือ ผลที่เกิดขึ้นต่อยอดจากผลผลิต หรือผลระยะยาวซึ่งเกิดเป็นผลจุดหมายปลายทาง หรือผลต่อเนื่องจากผลกระทบ ได้แก่ ผู้เรียนมีความรู้ตามสมรรถนะที่จำเป็น มีความสุขและสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

■ ๓.๔.๕ การดำเนินงานตามกิจกรรม

โรงเรียนจะใช้กระบวนการ PDCA ควบคู่กับวัตรกรรมการพัฒนาวินัยด้วย ๕A STEP ซึ่งมีทั้งหมด ๔ กิจกรรมดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ ปลุกฝังจิตสำนึกแห่งความดี (Heart) ปลุกฝังจิตสำนึกแห่งความดี กิจกรรมบ่มเพาะคุณธรรม เช่น สวดมนต์, เล่นนิทานคุณธรรม, เขียนบันทึกความดี

กิจกรรมที่ ๒ การลงมือทำความดีอย่างต่อเนื่อง (Action) คือ โครงการจิตอาสา, ภารกิจความดีรายวัน, ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

กิจกรรมที่ ๓ การคิดบวกและสร้างกำลังใจ(Positive Thinking) คือ การเรียนรู้เรื่อง EQ, การสะท้อนความคิด, กิจกรรมกำลังใจ เช่น "๑ วัน ๑ คำชม"

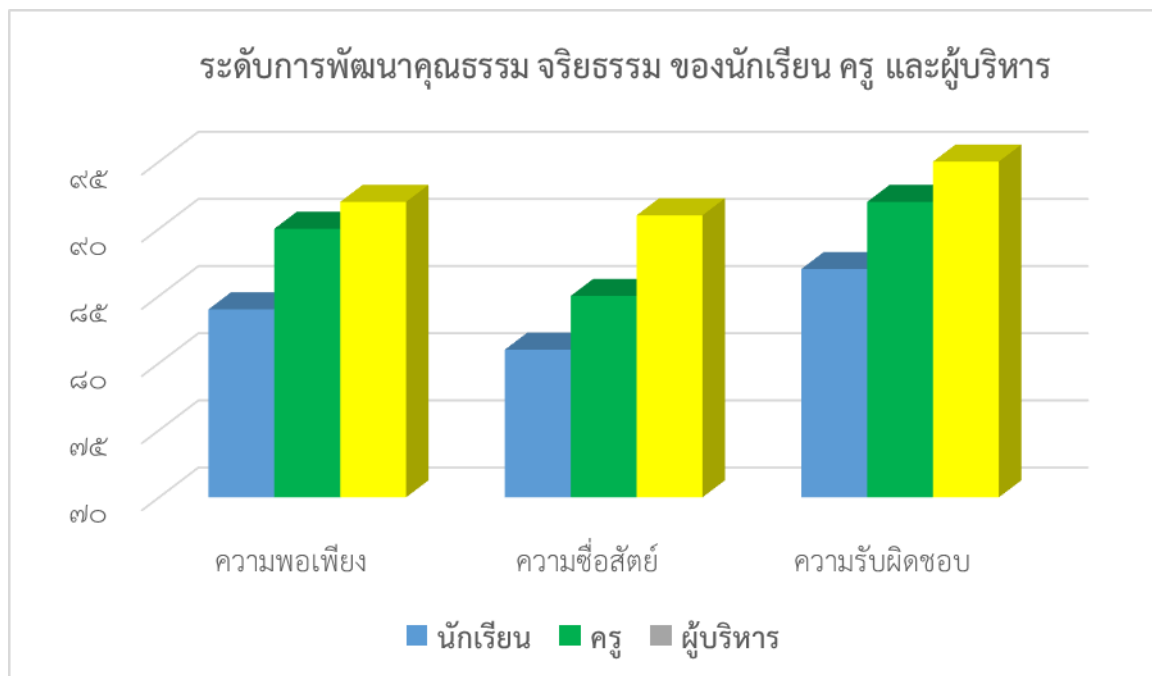

กิจกรรมที่ ๔ การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย (Participation) คือ ผู้ปกครอง-ครู-นักเรียน-ชุมชน ทำงานร่วมกันในกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม

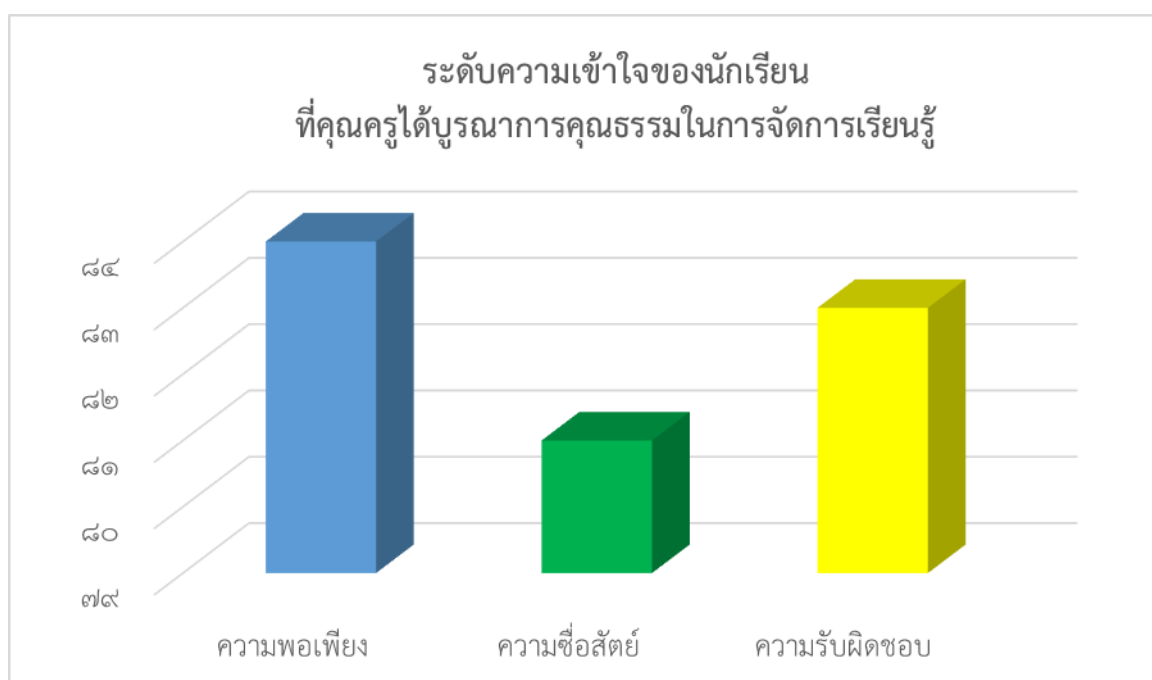

๔. ผลการดำเนินการ

๔.๑ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร้อยละ ๑๐๐ ได้รับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ทั้ง ๔ กิจกรรมอยู่ในระดับมากกว่าร้อยละ ๘๐

๔.๒ ครูร้อยละ ๑๐๐ บรูณาการคุณธรรม จริยธรรมในการจัดการเรียนรู้ จึงทำให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม และจริยธรรม ทั้ง ๓ ด้านมากกว่าร้อยละ ๘๐

๕. ผลสัมฤทธิ์

คุณลักษณะ	กิจกรรม/ วิธีการ ที่สอดคล้อง	ผลที่เกิดขึ้น
อยู่อย่างพอเพียง	ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ครูก็ได้สอนเรื่องความพอเพียงสอดแทรกไปด้วย	นักเรียนรู้จักความพอเพียง และใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างคุ้มค่า
ซื่อสัตย์สุจริต	สังเกตจากกิจกรรมที่ครูมอบหมายให้นักเรียน	นักเรียนส่วนมากมีความซื่อสัตย์ โดยปฏิบัติตามกิจกรรมที่ครูมอบหมาย
ความรับผิดชอบ	๑) กิจกรรมรณรงค์เข้าแถว ๒) กิจกรรมแยกขยะกันลัคนิด เพื่อชีวิตสดใส ๓) กิจกรรมขยันหมั่นเพียร ห้องเรียนสะอาด ๔) กิจกรรมบริเวณสะอาด เพราะไม่ขาดความรับผิดชอบ	นักเรียนได้รับการพัฒนาคุณธรรมจากกิจกรรมทำให้ร่องเท้าที่ถอดไว้เป็นระเบียบ ห้องเรียนสะอาด สร้างรายได้ให้กับโรงเรียนจากการขายขยะ และบริเวณโรงเรียนสะอาดจากกิจกรรมทั้ง ทำให้นักเรียนมีคุณธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

๖. ประโยชน์ที่ได้รับ

- ๑) นักเรียนรู้จักกระบวนการในการสร้างนวัตกรรมด้านวินัยจากปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน
- ๒) นักเรียนสามารถใช้นวัตกรรมที่สร้างขึ้นแก้ไขปัญหาด้านความรับผิดชอบและการมีจิตสาธารณะได้
- ๓) การพัฒนานวัตกรรมมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะครู และนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง

๗. ปัจจัยความสำเร็จ

๗.๑ กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงาน

โรงเรียนได้กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงาน บรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นกระบวนการ

๗.๒ บทบาทผู้บริหาร

ผู้บริหารโรงเรียน ตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนานิย เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและปรับเปลี่ยน เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมสนับสนุน สร้างขวัญและกำลังใจให้คำปรึกษากับคณะครูและนักเรียนในการ ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

๗.๓ มีครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ

ครูแกนนำและนักเรียนแกนนำที่เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ แล้วนำมาขยายผลให้กับเพื่อนในโรงเรียนเข้าใจ เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญและเป็นทีม หลักในการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้ขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมาย

๗.๔ การนิเทศจากหน่วยงาน

ผู้นิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่ได้มานิเทศติดตามแบบกัลยาณมิตร คอยให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์แก่โรงเรียนในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการพัฒนานิเทศจนยิ่งขึ้น สร้างขวัญและกำลังใจให้กับโรงเรียน คณะครู ในการสร้างสรรค์พัฒนา กระบวนการกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนานิเทศแก่นักเรียนให้สามารถบรรลุเป้าหมายของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อันนำไปสู่การปฏิบัติงานเป็นวิถีอย่างยั่งยืน

๗.๕ ความร่วมมือของกลุ่มบุคคล

การพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน ต้องเกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคลหลายฝ่ายทั้ง ในโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน ที่ตระหนักและเห็นความสำคัญ จึงให้ความร่วมมือส่งเสริมสนับสนุนและเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการมีคุณวิสัยจึงนำไปสู่การปรับเปลี่ยนเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์มากขึ้น

๘. บทเรียนที่ได้รับ (Lesson Learned)

๘.๑ การรับรู้และการมีส่วนร่วม

การพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ต้องสร้างความตระหนัก ความเข้าใจให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความเข้าใจตรงกันและเกิดความร่วมมือในการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน

๘.๒ การบูรณาการคุณธรรมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คุณธรรม จริยธรรม เป็นสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติในชีวิตประจำวัน การนำคุณธรรมบูรณาการเชื่อมโยงเข้าสู่การเรียนรู้ในชั้นเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างหลากหลาย และสอดคล้องกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และนำมาปฏิบัติสู่การหล่อหลอมบ่มเพาะด้านคุณธรรม

๘.๓ นักเรียนทำได้ตามศักยภาพ

จากการที่ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นหาปัญหา สาเหตุ และวิธีแก้ไขปัญหา แล้วลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำงานเป็นทีมโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ร่วมคิด ร่วมทำ ฝึกทักษะ การ คิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี การประเมินผล การสรุปงาน การนำเสนองาน การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ

๘.๔ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การจัดนิทรรศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน นำมาพัฒนาต่อยอดได้อย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่าย การได้รับการยกย่องชมเชย ทำให้เกิดความ ภาคภูมิใจ

๘.๕ การพัฒนาครูและพัฒนานักเรียนแกนนำ

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมบรรลุตามเป้าหมาย คือ ให้กลุ่มบุคคลทุกฝ่ายมี พฤติกรรมเชิงบวกเพิ่มขึ้นและมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง การดำเนินการต้องการอย่างต่อเนื่อง จากรุ่นสู่รุ่น จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจ ปฏิบัติได้ และพัฒนานักเรียนแกนนำเป็นทีมงานของ โรงเรียนที่ช่วยให้การดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสำเร็จตามเป้าประสงค์ของโรงเรียน

๙. การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

ได้รับโล่และใบประกาศเกียรติคุณ จากการจัดทำผลงานวิชาการตามโครงการ Model พร้อมใช้บรรลุมิติประสพอย่างดียิ่งเยี่ยม ณ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ดังเอกสารแนบ

๑๐. เงื่อนไขความสำเร็จ

การใช้นวัตกรรมสร้างสรรค์ ๕A STEP ไปประยุกต์ใช้หรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น มีข้อควรระวังในแต่ละบริบทของสถานศึกษาและบุคลากรที่มีความสามารถแตกต่างกันไป ศักยภาพในการทำของแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน บางสถานศึกษามีบุคลากรที่มีภาวะผู้นำสามารถนำเพื่อนครูได้ จึงทำให้การขับเคลื่อนด้วย ๕A STEP ในการพัฒนาคุณธรรมนั้นเป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล แต่หากสถานศึกษานั้นบุคลากรขาดศักยภาพในหลาย ๆ ด้าน จำเป็นที่ผู้บริหารต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์อย่างสูงในการขับเคลื่อน จึงจะประสบความสำเร็จ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ในการประกาศต่างๆ ทุกประการ

ลงชื่อ..........ผู้รับการพิจารณา
(นางสาวปิยรัชณี ประไพโรจน์)
ตำแหน่ง ครู

ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณสมบัติ และผลงานที่โดดเด่นเป็น
แบบอย่างตามหลักเกณฑ์การประเมิน นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี

.....ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วเห็นว่านางสาวปิยรัชณี ประไพโรจน์ เป็นผู้มีคุณลักษณะและคุณสมบัติ
ที่เหมาะสมกับการเป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน
มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
ชัดเจนเป็นรูปธรรม และมีผลสัมฤทธิ์ที่สามารถวัดและประเมินได้จริง ผลงานนวัตกรรมดังกล่าว
มีจุดเด่นในการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงคุณธรรม การปลูกฝังจิตสำนึกความดี ความรับผิดชอบ และ
ค่านิยมที่พึงประสงค์ในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลต่อผู้เรียน ครู และชุมชนในวงกว้าง
 อีกทั้งยังสามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนาและขยายผลสู่สถานศึกษาอื่นได้อย่างเหมาะสม.....

.....จึงเห็นสมควรเสนอชื่อให้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติในโครงการ “นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี”
เพื่อเป็นแบบอย่างของบุคลากรทางการศึกษาในการสร้างสังคมแห่งคุณธรรมอย่างยั่งยืน.....

ลงชื่อ..........ผู้บังคับบัญชา
(นายกิตติทัต อจาเอื้อ)
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์

